

HAANDVERKS- OG
KUNSTINDUSTRISKOLEN
I KRISTIANIA

*AARSBERETNING FOR
SKOLEAARET 1912—1913*

Skole-efterretninger

for
skoleaaret 1912—1913.

Skolens overbestyrelse: *Kirkedepartementet.*

Skolens forstanderskap:

Formand: *Skolens direktør.*

Valgt av Kirkedepartementet:

Prytz, Torolf, arkitekt, fra 1/10 1904.

Due, Olaf, arkitekt, fra 14/1 1911.

Valgt av Kristiania kommune:

Davidson, Halfdan, dekorationsmaler, fra høsten 1910.

Martins, Oluf A., fabrikant, fra høsten 1912.

Skolens direktør: *Bull, Henrik, arkitekt, f. 1864, a. 1/9 1912.*

Overlærere:

*Petersen, Harald, maler, f. 1850, a. 1884 (1873). Frihaands-
klasse I.*

*Peters, Wilhelm Otto, maler, f. 1851, a. 1885. Dekorativt
maleri (akvarellklassen).*

*Nordhagen, Johan, litograf og raderer, f. 1856, a. 1899. Rader-
klassen.*

*Horn, Finn, arkitekt, f. 1861, a. 1899. Konstruksjonsklassen *).*

*) Permittert 1912—13. Vikar: *Bugge, Fredrik, cand. filos.*

Utne, Lars, billedhugger, f. 1862, a. 1912 (1898). Modellerklassen.

Nielsen, Eivind, maler, f. 1864, a. 1912 (1890). 3dje frihaandsklasse.

Eiebakke, August, maler. f. 1868, a. 1912 (1910). 2den frihaandsklasse.

Stray, Aasmund G., dekorationsmaler, f. 1860, a. 1912. 1ste ornamentklasse.

Wold-Torne, Oluf, maler, f. 1867, a. 1912. Klasse for komposition av flatornament og stilisering av planter.

Gaudernack, Gustav, modellør, f. 1865, a. 1912. Fagklassen for finere metalarbeide.

Wilberg, Theodor Ludvig, dekorationsmaler, f. 1859, a. 1912. Dekorationsmalerklassen.

Stein, Ole E., arkitekt, f. 1867, a. 1912. 2den ornamentklasse.

Lærere i dagskolen:

Berner, Jørgen Haslef, arkitekt, f. 1873, midl. a. 1912—13. Haandverksklassen.

Lærere i aftenskolen:

Klingenberg, K. S., kaptein, a. 1902. Konstruktionsklassen.

Bugge, Fredrik Joakim, cand. filos., f. 1866, a. 1907. Konstruktionsklassen *).

Berner, J. H., arkitekt, a. 1912. Haandverksklassen.

Hjerlow, Ragnvald Amandus, maler, f. 1863, a. 1912 (1908). 2den frihaandsklasse.

Dahl, Einar Bernhard, ciselør, f. 1876, a. 1912. Ciselørklassen.

Syversen, Anton Theodor, billedskjærer, f. 1870, a. 1912. Dekupørklassen.

*) Vikar 1912—13: *Løken*, H., kaptein.

Mayer, Gottfried, billedhugger, f. 1868, a. 1912. Ornamentmodellerklassen.

Ødegaard, Hans, maler, f. 1876, a. 1912. 3dje frihaandsklasse.

Timelærere i den 3 aarige aftenskole:

I frihaandstegning: tegnelærerne *Johan Sirnes* og *Hans G. Moe*.

I konstruktionstegning: ingeniør *Sigv. Jorfald* og kaptein *N. Ruud*.

I regning: bankfuldmægtig *V. Tschudi*.

Skolens sekretær og kasserer: *Theiste*, I. K. F. S., bureauchef, a. 1893.

Skolens bibliotekar: *Krogvig*, Anders, cand. filos., f. 1880, a. 1909.

Assistent: *Waldal*, M., a. 1909.

— vaktmester: *Østre*, Ellef, a. 1908.

— varmemester: *Nielsen*, J., a. 1903.

Dagskolen

begyndte den 1ste oktober 1912 og sluttet den 22de mai 1913.

Undervisningen fandt sted:

Frihaandstegning 1ste og 2det trin kl. 9—11 form.

Konstruktionstegning kl. 12—2 em.

Ornamenttegning kl. 12—2 em.

Frihaandstegning 3dje trin, fagtegning for haandverkere:

1) for snekkere, tapetsere etc., 2) for finere metalarbeidere, 3) for komposition av flatornament, *dekorativt maleri og grafisk kunst* hele dagen fra kl. 9, saalænge det har været tilstrækkelig lyst.

Antallet av elever ved dagskolen var 188, av hvilke 92 samtidig besøkte flere discipliner.

Besøket i de forskjellige dagklasser sees av bilag 1. Av dagelevene var 97 kvinder.

Skolepenger ved dagskolen: For fagtegning for haandverkere, dekorativt maleri, grafisk kunst og frihaandstegning 3dje trin, kr. 5.00 pr. maaned; for hver av de øvrige discipliner kr. 2.00 pr. maaned — dog saaledes, at ingen elev erlægger høiere kontingent end kr. 5.00 maanedlig.

19 elever hadde friplads. Elevenes livsstilling vil sees av bilag 3. Bilag 5 viser antallet av elever ved dagskolen, fordelt efter fødselssteder.

Aftenskolen

begyndte den 1ste oktober 1912 og sluttet den 22de mai 1913. Undervisningen foregik fra kl. 6—8 aften.

Antallet av elever i den almindelige aftenskole var 546. Av aftenelevene var 89 kvinder.

Frekventsen til de forskjellige aftensklasser sees av bilag 2.

Skolepengene ved aftenskolen er kr. 4.00 for skoleaaret, uanset til hvilken tid av aaret elevene optages.

7 elever hadde friplads. Elevenes livsstilling vil sees av bilag 4.

Efter prøve optoges i *den nyoprettede treaarige aften-skoles* 1ste klasse 120 elever, derav 3 kvinder.

Undervisningen av de realstuderende og bergstuderende er nu henlagt til Universitetet, dog avgir skolen fremdeles lokale til undervisningen.

Kurser

til utdannelse av lærere og lærerinder i tegning for de høiere almenskoler avholdtes fra 15de januar til 15de april 1913. Der anmeldtes 21 aspiranter, av hvilke 13 optoges.

Kurset, der lededes av direktør Holter med assistance av overlærer Stray, avsluttedes med en prøve, ved hvilken maler Jo Piene, opnævnt av Kirkedepartementet, fungerte som censor. Prøven hadde følgende utfald:

Frk. <i>Asta C. Branth,</i>	hovedkarakter	meget godt	1.92
» <i>Louise Hiorth Brinchmann</i>	»	»	2.25
» <i>Malvina Døderlein</i>	»	»	1.92
» <i>Rigmor Falchenberg</i>	»	»	2.17
» <i>Sofie Færden</i>	»	»	2.50
» <i>Agnes Holst</i>	»	godt	2.83
» <i>Olga Kristensen</i>	»	meget godt	2.25
» <i>Sara Mørch</i>	»	»	2.00
Maler <i>O. C. Neuberth</i>	»	godt	2.75
Frk. <i>Valborg Petersen</i>	»	meget godt	2.50
» <i>Frida Schioldborg</i>	»	»	1.83
Hr. <i>Ola K. Sæther</i>	»	»	2.42
Frk. <i>Karen Sørboe</i>	»	godt	2.92

Foredrag.

Perspektiv.

Foredrag over perspektiv i forbindelse med undervisning i perspektivtegning har i skoleåret været holdt av landskapsmaler H. Petersen 3 ganger ukentlig i eftermiddagstimerne fra kl. 4—6.

Den aarlige utstilling av eleverarbeider

fandt sted den 28de, 29de og 30te mai 1913 fra kl. 10—2 og 6—8.

Den fandt stor tilslutning fra publikums side.

Skolens bibliotek

har været holdt aapent i skoleaaret hver dag undtagen lørdag i timerne fra 11 form. til 3 em. og fra 5 til 9 aften.

Lærerstipendier.

Det i dette øiemed for budgetterminen bevilgede beløb kr. 1000.00 i forbindelse med bevilgningen for 1912—13, der med departementets samtykke er overført til raadighet i indeværende termin, er tildelt malerne Wold-Torne og Theo. L. Wilberg med hver kr. 750.00 og R. Hjerlow med kr. 500.00.

Stipendier for elever av skolen.

Aarlig utdeles skolestipendier til elever av skolen, der er trængende, og som ved talent, flid og god opførsel har vist sig værdige dertil. I dette øiemed var for budgetterminen bevilget kr. 2000.00, der utdeltes til malerne Ole T. Haug, Jacob Tønnesen og Kristian Ormaasen, træskjæernerne Magnus Urdal og A. B. Zimmermann, tegner Arnt Kristensen, keramikker Johan Aarrestad, ciselørerne G. Tandberg, Paul Widerøe og Hartvig Smedstad samt frk. Borghild Stokkeland.

Horns legat.

Legatkapitalen utgjør kr. 2000.00. De aarlige renter skal efter statuterne utdeles som præmier til en eller to av skolens bedste elever blandt haandverkslæringer eller svender.

Renterne for avvikte budgetaar anvendtes til præmie for elev av 3dje frihaandsklasse Aasmund Eswalt, elev av bygningsklassen B. Kristiansen og elev av raderklassen G. Asbjørnsen.

Johan Finnes legat.

Legatet er tillagt skolen og bestyres av Kirkedepartementets chef i forbindelse med skolens forstanderskap. Le-

gatets kapital utgjør for tiden ca. kr. 81 000.00. De aarlige renter skal hvert aar paa testators fødselsdag, den 26de oktober, utdeles til værdige, trængende norske kunstnere — malere, litografer og kunstnere, som med disse kan sættes i klasse, — til befordring av deres studium i *fødelandet*.

Av renterne for avvikte budgetaar utdeltes stipendier paa kr. 400.00 til malerne Ragnhild Ender, Birger Hansen, Thomas Holtan, Knut Askeland, Arne Lærum og radererne Kristoffer Eriksen og Reidar Petersen samt kr. 300.00 til malerne Sverre Johnsen og Ingeborg Jensen.

Skolen har i den forløpne budgettermin (1ste juli 1912 —30te juni 1913) ifølge kassererens regnskap hat følgende indtægter og utgifter:

Indtægter:

1. Beholdning fra forrige regnskap	Kr.	4,729.81
2. Skolepenger:		
a. Dagskolen	Kr.	4,047.00
b. Aftenskolen »		2,452.00
		<hr/>
		» 6,499.00
3. Refusion av Kunstindustrimuseet for utlæg til opvarming »		4,252.77
4. Forskjellige indtægter »		79.80
5. Bidrag av Kristiania kommune »		38,957.81
6. Statskassens tilskud »		46,000.00
		<hr/>
		Kr. 100,519.19

Utgifter:

1. A. Faste lønninger	Kr.	48,858.73
B. Alderstillæg »		4,200.00
C. Timeundervisning »		4,377.00
D. Kursus for tegnelærere »		1,559.00
		<hr/>
		Kr. 58,994.73
2. Biblioteket »		1,396.26
3. Fripladser »		659.00
4. Stipendier »		2,620.00
5. Inventar og samlinger »		6,451.81
		<hr/>
		Overføres Kr. 70,121.80

	Overført Kr.	70,121.80
6. A. Lys	Kr.	4,581.10
B. Brænde		
a) i forening med Kunst-		
industrimuseet		
	Kr.	11,258.32
b) for skolens		
egen regn. »	565.21	
	»	11,823.53
	»	16,404.63
7. Utgifter ved bygningen	Kr.	5,212.82
8. Blandede og tilfældige udgifter:		
a. Kontor og tilfældige ut-		
gifter	Kr.	2,848.11
b. Renhold	»	2,472.74
c. Levende model	»	408.20
d. Præparation av stener og		
trykning	»	1,018.34
	»	6,747.39
	Kr.	98,486.64
9. Beholdning pr. ⁸⁰ / ₆ 1913	»	2,032.55
	<u>Kr.</u>	<u>100,519.19</u>

Kristiania i oktober 1913.

H. Bull.

Bilag I.

Tabel over elevantallet i dagskolens klasser ved utgangen av hver maaned i skoleaaret.*)

	Okt.	Növ.	Dec.	Jan.	Febr.	Ma.s.	April.
Klassen for frihaandstegning, 1ste trin	33	36	26	27	22	14	10
do. - do. 2det trin	29	31	34	33	24	26	20
do. - do. 3dje trin	24	25	26	11	22	26	26
Konstruktionsklassen	25	28	25	26	24	19	16
Ornamentklasse I	15	13	14	26	24	20	20
do. II	7	7	7	8	12	12	11
Haandverksklassene	15	18	18	20	25	27	26
Dekorationsmalerklassen	5	9	9	13	17	14	2
Rader- og litografiklassen	10	10	10	14	13	12	11
Akvarellklassen	18	19	18	8	10	16	15
Modellerklassen	9	10	11	9	10	10	10

*) I mai er elevantallet ikke opgit, da elevene i de fleste klasser slutter til forskjellig tid, eftersom deres arbeider blir færdige.

Bilag 2.

Tabel over elevantallet i aftenskoleklasser ved utgangen av
hver maaned i skoleaaret.

	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars.	April.
Klassene for frihaandstegning, 1ste trin	33	35	38	42	38	27	23
do. - do. 2det trin	77	78	76	68	61	50	42
do. - do. 3dje trin	38	43	42	41	48	45	30
Konstruktionsklassene	76	77	75	75	72	70	60
Ornamentklasse I	14	18	16	17	17	18	13
do. II	17	15	15	14	14	13	15
Modellerklassene	10	11	11	11	17	18	16
Bygningsklassen	22	21	25	28	28	29	23
Haandverksklassene	51	60	62	58	58	56	46
Dekorationsmalerklassen	14	19	20	19	20	18	11
Rader- og litografklassen	16	16	16	15	17	14	15
Ciselørklassen	22	23	24	28	26	26	27
Dekupørklassen	3	7	7	7	7	6	6
Akvarellklassen	3	3	3	5	5	5	6

Bilag 3.

Tabel visende dagsskoleelevenes livsstilling.

Billedskjærere og træskjærere	5
Bygningsteknikere	23
Dekupører	1
Emaljører	1
Guldsmeder, gravører og ciselører	12
Kemigrafer	1
Keramikere	1
Kontorister	1
Kunstglasmestre	2
Kunstmalere	2
Landbrukskandidater	1
Litografer, raderere og xylografer	13
Lærere og lærerinder	29
Malere	29
Militære	1
Snekkere	7
Stenhuggere	1
Studenter	4
Tegnere (herunder møbel- og tekstil- tegnere)	16
Teknikere	3
Ubestemte { (mænd)	5
{ (kvinder)	30

Tilsammen 188

Bilag 4.

Tabel visende aftenskoleelevenes livsstilling.

Billedskjærere og træskjærere.....	21
Blikkenslagere	4
Bokbindere.....	2
Bygningsteknikere.....	77
Bøssefolk	1
Ciselører.....	14
Emaljører.....	1
Filigransarbejdere	6
Forgyldere.....	1
Fotografer og retouchører.....	2
Gartnere.....	2
Gibsmakere	1
Gravører	17
Guldsmeder	27
Hjulmakere	1
Instrumentmakere	3
Keramikere	1
Kontorister	19
Korpusarbejdere	8
Kunstglasmestre	2
Kunstmalere	18
Kurvmakere	3
Litografer og raderere	17
Lærere og lærerinder.....	39
Malere	118
Metalstøpere	1

Overføres 406

	Overført	406
Militære		3
Modellører		1
Salmakere		1
Skoleelever		7
Skræddere		13
Snekkere	106	
Stenhuggere		6
Studenter (deribl. real- og bergstuderende)		15
Sølvarbeidere		5
Tapetsere		24
Tegnere (derunder møbel- og tekstil- tegnere)		25
Teknikere		4
Typografer og trykkere		9
Ubestemte { (kvinder)		29
{ (mænd)		3
Urmakere		1
Visergutter		4
Xylografer og kemigrafer		4

Tilsammen 666

Bilag 5.

Tabel visende antallet av elever ved dagskolen,
fordelt efter fødselssteder.

Akershus amt	11
Arendal	4
Bergen	9
Bodø	1
Bratsberg amt	1
Brevik	1
Buskerud amt	6
Drammen	3
Ekersund	1
Flekkefjord	1
Fredrikshald	1
Fredrikstad	5
Grimstad	1
Hamar	1
Hammerfest	2
Hedemarkens amt	6
Kongsberg	1
Kragerø	1
Kristiania	74
Kristians amt	5
Kristiansund	1
Mandal	5
Moss	1
Nedenes amt	2

Overføres 144

	Overført	144
Nordlands amt	1
Nordre Bergenhus amt	3
Porsgrund	1
Romsdals amt	5
Sandefjord	1
Skien	3
Smaalenenes amt	5
Stavanger	3
Stavanger amt	1
Søndre Bergenhus amt	1
Søndre Trondhjems amt	2
Tromsø	1
Trondhjem	5
Tønsberg	1
Amerika	3
Danmark	3
England	2
Schweiz	1
Spanien	1
Sverige	1

Tilsammen 188

Bilag 6.
Statutter og undervisningsplaner
for
Haandverks- og Kunstindustriskolen
i Kristiania.

Statutter.

§ 1.

Skolens formaal.

Haandverks- og Kunstindustriskolen i Kristiania har til formaal at utdanne mænd og kvinder for haandverk og kunstindustri samt lærere og lærerinder i tegning ved undervisning i:

1. Frihaandstegning,
2. Konstruktionstegning.
3. Ornamntlære.
4. Modellering.
5. Grafisk kunst.
6. Dekorativt maleri.
7. Fagtegning med tilhørende undervisning for haandverkere.
8. do. for kunstindustri (i metal, træ, glas, keramik og tekstilarbeide).
9. Praktiske kurser for kunstindustri.
10. do. - fototeknik.
11. do. - lærere og lærerinder i tegning.

Desuten meddeles undervisning i:

- Norsk.
- Regning.
- Materiallære.
- Regnskapsførsel.

§ 2.

Skolens ordning.

Skolen omfatter:

1. 3-aarige aftenskoler for haandverkere og fabrikarbeidere.
2. 2-aarig dagskole for forskjellige grupper av haandverkere.
3. 1-aarig kunstindustriskole med dagundervisning,

4. Kurser til utdannelse av lærere i tegning.
5. Skolen byder desuten baade i aften- og dagskolen veiledning i de i § 1 anførte fag 1—10, saavidt skolens forhold tillater det.

Foruten den ordinære dag- og aftenundervisning kan skolen med Kirkedepartementets samtykke la avholde særlige undervisningskurser, saafremt dertil er git bevilgning.

§ 3.

Skolens undervisningstid.

Skolens regulære undervisning, der foregaar saavel om dagen som om aftenen, finder sted 8 maaneder av aaret fra 15de september til 15de mai med ca. 14 dages ferie ved jul, 8 dage ved paaske og 4 dage ved pinse.

§ 4.

Elevers optagelse og forhold.

Ingen optages i aftenskolen før det fylgte 14de aar, i dagskolen 16de aar. Fra den sidste bestemmelse kan dog av skolens direktør dispenserer under særegne omstændigheter.

Om en optagelsesprøve skal kræves og i tilfælde dennes ordning, bestemmes ved undervisningsplanen for de forskjellige avdelinger av skolen.

Enhver elev erholder et av skolens direktør underskrevet adgangstegn, der forevises læreren i vedkommende klasse.

Elevene har at følge skolens disciplinærreglement, der utfærdiges av direktøren med Kirke- og Undervisningsdepartementets approbation.

§ 5.

Hospiterende elever.

Saafremt det kan ske uten ulempe for skolens arbeide og uten at bevirke eller bidrage til klassedeling, kan i den 2-aarige dagskole og 1-aarige kunstindustriskole optages hospiterende elever i enkelte fag. Hospiterende elever maa i tilfælde staa tilbake for elever som følger den planmæssige undervisning.

Hospiterende elever i den 2-aarige dagskole gruppe A, B og C maa ha fylgt 18 aar for at kunne delta i fagundervisningen.

§ 6.

Elevenes opflytning og skolens vidnesbyrd.

Opflytning fra en lavere til en højere klasse finder sted, naar eleven viser sig at være i besiddelse av de færdigheder og kundskaber, der fornødiges, for at han kan følge undervisningen i den højere klasse.

Bedømmelsen av elevarbeidene skal finde sted av læreren i den klasse, hvor eleven har nydt undervisning, i forening med læreren i den klasse, hvortil han opflyttes. Skolens direktør kan naarsomhelst la sig de omhandlede arbeider forevise og i tilfælde av dissens avgjøre, om eleven skal opflyttes eller ei.

Avgangsvidnesbyrd meddeles kun den, der har bestaaet samtlige for hans fag bestemte prøver. Hospitanter meddeles attest for de fag, hvori de har deltat.

§ 7.

Skolepenger.

Enhver elev har at erlægge forskudsvis de skolepenger, som til enhver tid av Kirke- og Undervisningsdepartementet er bestemt.

Efter derom indgit ansøgning kan trængende elever, som dertil maatte findes værdige, erholde friplads. Fripladser bevilges i det længste for et skoleaar ad gangen, ved hvis utløp fornyet ansøgning maa indsendes. For nyoptagne elever kan fripladser kun bevilges for et kvartal.

§ 8.

Stipendier for elever av skolen.

Aarlig utdeles skolestipendier til elever av skolen, der er trængende, og som ved talent, flid og god opførsel har vist sig værdige dertil.

§ 9.

Skolens utstilling.

Efter hvert skoleaars slutning finder en offentlig utstilling av elevarbeider sted i skolens lokale.

Ved utstillingens slutning erholder elevene sine i aarets løp utførte arbeider utlevert, med undtagelse av dem der er valgt av skolen som eiendom.

§ 10.

Skolens bestyrelse.

Skolen staar umiddelbart under Kirke- og Undervisningsdepartementet som overstyre.

Skolen bestyres av en *direktør*, der — efterat forstanderskapets erklæring er indhentet — ansættes med et aars opsigelse, og hvem skolens indre administration er undergit.

Ved siden av direktøren staar et *forstanderskap*, hvis formand han er. Forstanderskapet bestaar, foruten av direktøren, av 4 medlemmer, av hvilke 2 vælges av Kirke- og Undervisningsdepartementet og 2 av Kristiania kommune. Formandens stemme er i tilfælde av stemmelikhet den avgjørende. De valgte medlemmer fungerer i 4 aar; hvert andet aar uttræder av forstanderskapet det ene av departementet og det ene av kommunen valgte medlem. Hvem der første gang skal uttræde, avgjøres ved lodtrækning; de uttrædende kan vælges paany. Saa ofte direktøren finder det tjerligt, mindst to ganger i hvert skoleaar, sammenkalder han forstanderskapet for at gjøre medlemmene bekjendt med skolens indre forhold og virksomhet; forstanderskapets medlemmer kan naarsomhelst inspicere skolen og følge undervisningen. Direktøren har aarlig at la utarbeide forslag til skolens budget og forelægge samme for forstanderskapet, der fatter den endelige avgjørelse desangaaende, hvorpaa det oversendes av direktøren til Kirke- og Undervisningsdepartementet. Likesaa har direktøren aarlig at avgi indberetning om skolens virksomhet i det forløpne skoleaar, hvilken indberetning, efter at være forelagt forstanderskapet, indsendes til departementet og til Kristiania magistrat.

§ 11.

Skolens lærere og funktionærer.

Skolens faste lærere deles i to klasser, overlærere og lærere. Desuten ansættes timelærere. De faste lærere antages med 6 maaneders gjensidig opsigelse, timelærerne med 1 maanedes gjensidig opsigelse.

De faste lærere ansættes av Kirke- og Undervisningsdepartementet efter indstilling av direktøren, og efterat han har git forstanderskapet anledning til at uttale sig. Timelærerne ansættes av forstanderskapet med departementets godkjendelse. Bliir der spørsmaal om opsigelse eller avskedigelse, forholdes paa samme maate. For kortere tid kan direktøren konstituere en vikar.

Ved skolen ansættes en kasserer og sekretær samt for biblioteket en bibliotekar.

Kasserer og sekretær samt bibliotekar ansættes av Kirke- og Undervisningsdepartementet efter direktørens indstilling med 6 maaneders gjensidig opsigelse.

Ovennævnte funktionærers instruks utfærdiges av direktøren med departementets approbation.

Skolens *kasserer* utfører kassererforretningene, indkræver skolepengene og utbetaler alle lønninger. Enhver regning anvises av direktøren.

Vaktmesteren, varmemesteren samt skolens øvrige underordnede betjenter antages og avskediges av direktøren, likesom deres instruks utfærdiges av ham.

Skolens direktør, overlærere, lærere, vaktmester og varmemester er forpligtet til at gjøre maanedlige indskud i pensionskassen for statens bestillingsmænd, overensstemmende med de regler som i henhold til lov eller av Kongen med Stortingets samtykke bestemmes.

Ingen fast lærer blir staaende ved skolen ut over det skoleaar, hvori han fylder sit 65de aar.

Undtagelse fra denne regel kan dog bestemmes av Kirke- departementet, i saadanne tilfælde hvor vedkommende lærers fortsatte virksomhet maa ansees særdeles ønskelig for skolen.

Til bestridelse av lønning av vikar i sygdomstilfælde eller andet tvingende forfald av indtil 2 maaneder skal der oprettes en vikarkasse, hvori samtlige faste lærere gjør indskud (ordinært 1 %) av sin løn efter nærmere bestemmelse av forstanderskapet.

Forsaavidt der til skolens kasse er stillet til raadighet et bidrag til kassen, svarende til lærernes indskud, har enhver lærer ret til fri vikar i et tidsrum av indtil 3 maaneder i et skoleaar.

§ 12.

Skoleraadet.

Skolens fast ansatte lærere danner under direktørens forsætte et skoleraad. Det sammenkaldes til de tider direktøren finder det hensigtsmæssig, mindst i gang hvert halvaar. I vigtigere saker vedkommende undervisningen, fordelingen av fripladser og skolestipendier har han stedse at høre skoleraadet, men kan i tilfælde ta en fra samme forskjellig beslutning; — dog maa han i saa tilfælde i protokollen motivere sin dissens.

Timelærerne tilkaldes skoleraadet, naar dette behandler saker specielt vedkommende den 3-aarige aftenskole.

Skoleraadets forhandlingsprotokol forelægges forstanderskapet.

§ 13.

Lærerstipendier.

For at skolens direktør og lærere skal faa leilighet til personlig at gjøre sig bekjendt med undervisningen ved utlandets skoler, utdeles aarlig reisestipendier, i regelen 2, saafremt bevilgning dertil er git. Størrelsen av disse stipendier og deres utdeling bestemmes av Kirkedepartementet efter forslag av forstanderskapet.

§ 14.

Om forandringer og nye bestemmelser i skolens plan.

Forandringer og nye bestemmelser i skolens plan maa ikke finde sted uten at der først er git skoleraadet og forstanderskapet anledning til at uttale sig desangaaende.

Undervisningsplan.

Undervisningstid.

Undervisningen begynner 15de september og varer til 15de mai. I dagskolen er skoletiden hver ukedag fra kl. 9—3; i aftenskolen hver ukedag undtagen lørdag fra kl. 6—8.

Skolepenger.

1. For den 2 aarige dagskole og 1 aarige kunstindustriskole betales skolepenger forskudsvis ved hver maanedes begyndelse med kr. 5.00 pr. maaned.
2. For den 3 aarige aftenskole og for den almindelige aftenskole betales skolepenger ved skoleaarets begyndelse med kr. 4.00 for hele skoleaaret.
3. For den almindelige dagskole betales skolepenger forskudsvis ved hver maanedes begyndelse med kr. 5.00 pr. maaned, dog saaledes at der for frihaandsklasse I og II samt for konstruksjonsklassen betales kr. 2.00 pr. maaned pr. klasse.

Undervisningen.

Ved skolen undervises i følgende klasser:

Frihaandsklasse I.

- a. Tegning efter forlæggeblade uten skygge. Eleven behøver ingen forkundskaper, men drives frem til i linjer at kunne gjengi de almindelige former for symetrisk og usymetrisk utviklede ornamenter (kalkformer, bladformer, spiraler etc.)
- b. Tegning av legemer (frihaandsperspektiv) med enkel angivelse av lys og skygge. Eleven drives frem til at kunne gjengi i linjer og enkel skyggeangivelse forskjellige bruksgjenstande, redskaper, verkøi etc.

Frihaandsklasse II.

Tegning efter plastisk ornament med helt utarbeidet lys og skygge (reflekser). Tegning efter levende planter og blomster med bruk av pensel.

Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I.

Frihaandsklasse III.

- a. Tegning med skygning efter avstøpninger, masker, hender, føtter, byster og hel figur i forbindelse med anatomisk tegning efter kranier, skelet og muskelmand.
- b. Tegning efter levende model, portræt og hel figur.
Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I og II.

Konstruktionsklassen.

- a. Øvelse i bruk av tegneapparater og optrækning. Plangeometrisk tegning.
- b. Projektionslæren med anvendelse paa legemer, begrenset av plane og krumme flater.
- c. Plansnit og utfoldinger.
- d. Skjæring mellom legemer.
- e. Skyggelære med anvendelse paa de i elevens fag almindelig forekommende former.
- f. Perspektivlære med anvendelse paa de enkleste former.
Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I.

Ornamentklasse I.

Elementær ornamentlære. Ornamentets bygning uten hensyn til stilperioder, men under hensyn til materiale og teknikk.

Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I og konstruktionsklassen a, b og c.

Ornamentklasse II.

Ornamentets historiske utvikling, dets funktion og forhold til de forskjellige materialer. Den græsk-romerske stil- og formlære

Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I, konstruktionsklasse a, b, c, d og e, undertiden ogsaa f.

Modellerklasse I.

- a. Kopiering av enklere og rikere plastiske ornamenter (relief).
- b. Modellering efter grafiske fremstillinger av ornamentet.
Eleven maa ha gjennomgaat Frihaandsklasse I.

Modellerklasse II.

- a. Kopiering av figuravstøpninger, masker, hænder, føtter, byster og hele figurer i relief og fritstaaende i forbindelse med modellering efter anatomiske avstøpninger.
- b. Modellering efter levende model i relief og fritstaaende.
I forbindelse med undervisningen i modellering undervises eleven i formtagning og avstøpning i gips samt overføring i andet materiale (punktering).
Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I.

Haandverksklasse I.

For møbelsnekkere, dreiere, tapetsere, possementmakere, vognmakere, træskjærere, senhuggere, keramiske arbeidere etc.

- a. Opmaaling og tegning efter modeller og gjenstande inden elevens haandverk.
- b. Mere og mindre selvstændige bearbejdelser av opgaver, hentet fra elevens fag med utførelse av detaljtegninger.

Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I, konstruktionsklassen, ornamentklasse II og undertiden ornamentklasse I og frihaandsklasse II.

Haandverksklasse II.

For mønstertegnere, bokbindere, emaljører, glasmestre etc.

Tegning av flatornament inden elevens haandverk i forbindelse med mere og mindre selvstændig bearbejdede opgaver. Stilisering av naturformer etc.

Eleven maa ha gjennomgaat frihaandsklasse I, konstruktionsklasse a og ornamentklasse I.

Guldsmedklassen.

For guldsmede og gjørtlere:

- a. Tegning av gjenstande inden elevens haandverk, utført som verkstedstegninger.
- b. Mere og mindre selvstændige bearbejdelser av opgaver, hentet fra elevens fag.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I, konstruktionsklasse a, b, c og undertiden d samt som regel ornamentklasse I.

Bygningsklassen.

(Kun aftenskole). For murere, tømrere og indredningssnekere. Elementær bygningslære.

For *murere* almindelig forekommende murkonstruktioner tillike med de arbejder, der ved en almindelig murbygning staar i forbindelse med murerhaandverket, isolation, forankringer, fundamentering o. s. v.

For *tømrere* de almindelig forekommende bjelkelag, vægkonstruktioner og takkonstruktioner.

For *bygningssnekere* dører, vinduer og trapper.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I og konstruktionsklasse a, b, c og d.

Dekorationsmalerklasse I.

Dekoratív tegning og maling efter plastiske ornamentter. Mere og mindre selvstændige bearbejdelser av dekorative opgaver i farver. Skriftøvelser.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I og II, som regel ornamentklasse I og konstruktionsklasse a, b, c og e.

Dekorationsmalerklasse II.

Maling i akvarel, guasch o. l. efter blomster, frugter, dyr etc. samt efter bruksgjenstande, kunstindustrielle gjenstande o. l.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I og II, som regel ogsaa frihaandsklasse III.

Rader- og litografklassen.

- a. Øvelse i tegning med pen, blyant og kul efter raderinger, fotografier, gibsavstøpninger og naturen.
- b. Radering, etsning og arbeide med gravstik og kold naal. Øvelse i haandtryk paa kobberpresse.
- c. Tegning paa sten. Farvelitografi og sorttryk.

Desuten for viderekomne radering og litografering direkte efter levende model.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I, II og III samt undertiden konstruktionsklasse a.

Ciselørklassen.

(Kun aftenskole). Praktisk kursus i hamring og ciselering i metal.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I og II samt som oftest ornamentklasse I.

Dekupørklassen.

(Kun aftenskole). Praktisk kursus i deкупørarbeide.

Eleven maa ha gennemgaat frihaandsklasse I og som oftest ornamentklasse I.

Timeplan for den 3-aarige aftenskole.

Fag:	Antal timer pr. uke		
	1ste aar	2det aar	3dje aar
Norsk og regnskapsførsel ..		2	2
Regning med utmaalingslære	2	2	
Konstruktionstegning	4		
Frihaandstegning	4		
Fagtegning		6	6
Materiallære			2
	10 timer	10 timer	10 timer

I den 3-aarige aftenskole optages læregutter tilhørende følgende haandverksfag:

Billedskjærere og træskjærere.

Blikkenslagere og kobberslagere.

Bokbindere og porteføljemakere.

Bygningshaandverkere (murere, tømrere og indredningsnekkere).

Dreiere.

Forgyldere.

Fotografer og retusjører.

Gibsmakere.

Gjørtlere.

Glasrestre.

Guldsmede (sølv- og guldarbeidere, emaljører, ciselører, filigran-
arbeidere og gravører).
Grafiske haandverksfag (litografer, raderere, kobberstikkere, kemi-
grafer og zinketsere).
Keramikere.
Konditorer.
Kunstsmede.
Kurvmakere.
Lærarbeidere.
Malere (derunder vognlakerere, majolika-, porcelæn-, glasmalere).
Modellører.
Møbelsnekkere.
Possementmakere.
Salmakere.
Skræddere.
Stentrykkere.
Stenhuggere og marmorarbeidere.
Tapetsere.

Time- og undervisningsplan for den 2-aarige dagskole for haandverkere.

Man gaar ut fra, at de anmeldte ved en prøve eller paa
anden maate godtgjør, at de har den dygtighet i norsk og reg-
ning, som kræves ved optagelsen i skolene for haandverkere og
fabrikarbeidere.

Gruppe A.

Møbelsnekkere, dreiere, tapetsere, possementmakere, vogn-
makere.

1ste aar.	Frihaandstegning I	180	timer
	Konstruktionstegning	360	—
	Frihaandstegning II	280	—
	Fagtegning med tilhørende under- visning	290	—
	Modellering eller frihaandstegning III	150	—
	Materiallære	60	—

2det aar.	Ornament I	360 timer	
	Fagtegning med tilhørende under- visning og modellering eller fri- haandstegning	930	—
	Regnskapsførsel	30	—
			<hr/>
			1320

Gruppe B.

Træskjærere, stenhuggere, gibsmakere, forgyldere, konditorer, keramiske arbejdere.

1ste aar.	Frihaandstegning I	180 timer	
	Konstruktionstegning	360	—
	Frihaandstegning II	260	—
	Modellering	240	—
	Fagtegning med tilhørende under- visning	220	—
	Materiallære	60	—
			<hr/>
			1320
2det aar.	Ornament I	360 timer	
	Modellering	360	—
	Frihaandstegning III	360	—
	Fagtegning med tilhørende under- visning	270	—
	Regnskapsførsel	30	—
			<hr/>
			1320

Gruppe C.

Finere metalarbejde: Guldsmede (korpusarbejdere, filigransarbejder, guldarbejdere, skearbejdere, sølvgravører, staalgravører, ciselører,) gjørtlere, kunstmede.

1ste aar.	Frihaandstegning I	180 timer	
	Konstruktionstegning	180	—
	Frihaandstegning II	280	—
	Fagtegning med tilhørende under- visning og modellering	620	—
	Materiallære	60	—
			<hr/>
			1320
2det aar.	Ornament I	360 timer	
	Frihaandstegning III	300	—
	Fagtegning og modellering	630	—
	Regnskapsførsel	30	—
			<hr/>
			1320

Gruppe D.

Malere, litografer, xylografer, fotografer, kemigrafer, kobberstikkere, bokbindere, mønstertegnere, emaljører, kunstglasmestere.

1ste aar.	Frihaandstegning I.....	180 timer	
	Frihaandstegning II.....	280 —	
	Konstruktionstegning med perspektiv konstruktion	200 —	
	Frihaandstegning III	280 —	
	Fagtegning med tilhørende undervisning	320 —	
	Materiallære	60 —	
			1320
2det aar.	Ornament I.	360 timer	
	Frihaandstegning III	300 —	
	Fagtegning	630 —	
	Regnskapsførsel	30 —	
			1320

Andre haandverkere saasom bødkere, blikkenslagere, boktrykkere, gartnere o. fl. vil paa skolen kunne faa for dem avpasset undervisning ved lempning i planen.

Time- og undervisningsplan
for kunstindustriskolen.

Gruppe A.

Ornament II	360 timer	
Fagundervisning: Løsning av opgaver ved tegning og modellering, perspektivkonstruktion og akvarellering	960 —	
		1320

Gruppe B.

Ornament II	360 timer	
Fagundervisning: Løsning av opgaver ved tegning og modellering	960 —	
		1320

Gruppe C.

Ornament II.....	360 timer	
Fagundervisning: Løsning av opgaver ved tegning og modellering.....	960 —	
	<hr/>	1320

Gruppe D.

Ornament II.....	360 timer	
Frihaandstegning III og fagundervisning (derunder perspektivkonstruktion).....	960 —	
	<hr/>	1320

Bemerkning.

For dagskolens hospiterende og for kunstindustriskolens elever kan i særegne tilfælde direktøren i forbindelse med vedkommende faglærere bestemme en efter elevens standpunkt eller evner avpasset forandring i den regulære undervisning. Elevene gives adgang til at fortsætte i kunstindustriskolen ogsaa efter gennemgaat kursus.

Den for alle grupper fælles undervisning.

Ornamentlære II. Gjennemgaaelse i foredrag og tegning av ornamentets historiske udvikling. (Stilperioderne, dets funktion og forhold til de forskjellige materialer).

Frihaandstegning III (som i dagskolen).

Modellering som i dagskolen, desuten modellering efter levende model.

Akvarellering efter blomster, planter, stilleben og levende model.
Perspektivkonstruktion.

Den fagdelte undervisning.

Gruppe A. Løsning av opgaver i de respektive fag ved tegning, modellering og akvarellering.

Gruppe B. Likesaa,

Gruppe C. Likesaa.

Gruppe D.

1. *Malere.* Løsning av opgaver, hvor grundformen er git, utført i akvarel med maalestok.

Utførelse i naturlig størrelse efter akvarelskisser.

2. *Litografer, raderere, kobberstikkere, xylografer, kemigrafer.* Radering, etsning, arbeide med gravstikke. Tegning og gravering paa sten og tegning paa aluminium samt etsning. Øvelser i haandtryk. Radering og litografering efter levende model.
 3. *Bokbindere, mønstertegnere, emaljører.* Komposition i de respektive fag, utført i tegning og akvarellering.
-

Bilag 7.

Haandverks- og Kunstindustriskolens og Kunstindustrimuseets bibliotek.

Den væsentligste tilvekst juli 1912—juni 1913.

(Bøger merket * tilhører Kunstindustrimuseets bibliotek.)

Tidsskrifter og periodiske publikationer.

- Archiv für Kunstgeschichte.* 1. o. f. Ill. Lpz. 1913—dato.
Fahrbuch des deutschen Werkbundes 1912—13. Ill. Jena 1912—13*.
Mitteilungen der Galerie Helbing, München. 1. o. f. Ill. München
1912—dato*.
Stickeri-Zeitung und Spitzen-Revue. 13. o. f. Ill. Darmstadt
1912—dato*.

Æstetik og kunstfilosofi.

- Donath, A.* Psychologie des Kunstsammelns. Ill. Berlin 1911*.
Dresden. 4. intern. Kongress für Kunstunterricht. Programm.
Hauptbericht. Ill. Dresden 1912.
Johansen, P. Kunst og illusion. Ill. Kbh. 1912.
Neumann, F. X. Die Kunst ind der Wirtschaft. Wien 1873*.
Waenting, H. Wirtschaft und Kunst. Jena 1909*.

Kunst og kunstindustri i almindelighet.

- Blümner, H.* Technologie und Terminologie der Gewerbe und
Künste bei Griechen und Römern. 2. Aufl. 1—. Ill.
Lpz. 1912—*.
Boehm, M. v. Biedermeier. Deutschland 1815—1847. Ill.
Berlin 1913*.
Colasanti, A. L'art byzantin en Italie. Ill. Paris u. a.
Gusman, P. L'art décoratif de Rome de la fin de la république
au 4e siècle. 1—3. Ill. Paris u. a.
Hirth, G. Kulturhistorisches Bilderbuch aus drei Jahrhunderten.
(1500—1800) 1—6. Lpz. u. a*.

- Fensen, C. A.* og *Rondahl, E.* Stilarternes historie. Grundrids af ornamentikens og arkitekturdekorationens udvikling fra de ældste tider til vore dage. Ill. Kbh. 1912.
- Martin, C.* L'art gothique en France. L'architecture et la décoration. Ill. Paris u. a.
- Martin, C.* L'art roman en Italie. L'architecture et la décoration. Ill. Paris u. a.
- Maspero, G.* Geschichte der Kunst in Ägypten. Ill. Stuttgart 1913.
- Poulsen, F.* Den dekorative stils historie. Ill. Kbh. 1913—.
- Roosval, J.* Svenskt konstgalleri. Ill. Sthm. 1912.
- Shaw, H.* Dresses and decorations of the middle ages. 1—2. Ill. London 1843*.

Folkekunst.

- Jasper, J. E.* og *Pirngadie M.* De indlandsche Kuntnijverheid in nederlandsche Indië. 1—2. Ill. Haag 1912*.
- The Studio.* The peasant art in Russia. Ill. London 1912*.

Arkitektur.

- Bond, F.* The cathedrals of England and Wales. Ill. London u. a.
- Brinckmann, A. E.* Platz und Monument. Untersuchungen zur Geschichte und Ästhetik der Stadtbaukunst in neuerer Zeit. Ill. Berlin 1912.
- Brunius, A.* Hus och hem. Ill. Sthm. 1912*.
- Carlsson, G.* Gamla svenska allmogehem. 1—2. Ill. Sthm. 1912*.
- Dietrichson, L.* Vore stavkirker i sagn og saga. S.-a. Kra. u. a*.
- Grisebach, A.* Der Garten. Ill. Lpz. 1910*.
- Hoerber, F.* Peter Behrens. Ill. München 1913.
- Lange, W.* Gartengestaltung der Neuzeit. Ill. Lpz. 1912*.
- Meinander, K. K.* og *Rinne, J.* Finlands kyrkor. 1—. Ill. Helsingfors 1912—.
- Muthesius, H.* Landhäuser. Abbildungen und Pläne ausgeführter Bauten mit Erläuterungen des Architekten. München 1912*.
- Politikens sommerhuse.* Ill. Kbh. 1912.
- Popp, H.* Die Architektur der Barock- und Rokokozeit in Deutschland und der Schweiz. Ill. Stuttgart 1913.
- Sluyterman, K.* Alte Innenräume in Belgien. Ill. Lpz. 1912*.
- Varming, K.* Dansk arkitektur gennem 20 aar. 1892—1912. Ill. Kbh. 1912.

Skulptur.

- Baldinucci, F.* Vita des Geo. Lorenzo Bernini. Ill. Wien 1912.
Boehm, M. v. Lorenzo Bernini. Ill. Bielefeld und Lpz. 1912.
Dietrichson, L. Den norske elfenbenskjærer Magnus Berg. Ill. Kra. 1912*.
Vitry, P. Carpaux. Ill. Paris 1912.

Malerkunst.

- Biermann, G.* Louis Corinth. Ill. Bielefeld og Lpz. 1913.
Fennolosa, E. F. Epochs of chinese and japanese art. 1—2. Ill. London 1912*.
Finberg, A. Turners water-colours at Farnley-Hall. Ill. London 1912*.
Hourticq, L. Manet. Ill. Paris 1912.
Klossowski, E. Honoré Daumier. Ill. München 1908.
Kommes, R. H. Studien zu Fedrigo Barocci. Ill. München 1912.
Kruse, J. Rembrandts färger. Ill. Sthm. 1912.
Lafond, P. Roger van der Weyden. Ill. Brüssel 1912.
Rosenhagen, H. A. v. Keller. Ill. Bielefeld und Lpz. 1912.
Rosenthal, L. Daumier. Ill. Paris 1912.
Schleinitz, O. v. Ph. A. v. László. Ill. Bielefeld und Lpz. 1913.
Uhde-Bernays, H. Feuerbach. Des Meisters Gemälde in 200 Abb. Stuttgart 1913.
Zimmermann, E. H. Watteau. Des Meisters Werke in 182 Abb. Stuttgart 1912.

Tekstilarbeider.

- Björk, G.* Ny väfbok. 1. Linköping 1912*.
Dedekam, H. Nordiske kniplinger. Ill. S.-a. Trondjem. 1912*.
Dillmont, T. de. Motifs pour broderies. 4—5. Ill. Mulhouse u. a*.
Rhead, G. W. History of the fan. Ill. London 1910*.
Schlosser, J. v. Der burgundische Paramentschatz. II. Wien 1912*.
Stiasny, E. Stickerei-Techniken für Schule und Praxis. Ill. Wien 1910*.
Öberg, H. Färgväxter. Östersund 1911*.

Grafisk kunst. Boktryk. Illustrationsverker.

- Busch, W.* Humoristischer Hausschatz. München u. a*.
Busch, W. Neues Album. Berlin u. a.*

- Hagen. Museum für Kunst in Handel und Gewerbe. Monographien deutscher Reclamekünstler. 1—3, 6. Ill. Hagen 1912*.*
Fohnston, E. Hand- und Inschrift-Alphabete. Lpz. 1912.
*Koch, A. 600 Monogramme und Signets. Ill. Darmstadt u. a.**
*Oberländer-Album. München u. a.**
The print-collectors quarterly. 3 o. f. Ill. Boston 1913—dato.
Scheibler, H. Haandbok for enhver som har bruk for tryksaker. Ill. Kra. 1912.*
The Studio. Modern etchings, mezzotints and dry-points. Ill. London 1913.*

Bokbind.

- Bogeng, G. A. E. Der Bucheinband. Ein Handbuch für Buchbinder und Büchersammler. Ill. Halle a. S. 1913*.*
Kersten, P. Der exakte Bucheinband. Ill. Halle a. S. 1912.*

Keramik.

- d'Aguel, G. A. La faïence et la porcelaine de Marseille. Ill. Paris u. a.*.*
Hannover, E. Veronas majolikaer. S.-a. Ill. Kbh. 1912.*
Havard, H. La céramique hollandaise. 1—2. Ill. Amsterdam 1909.*
München. Kgl. Vasensammlung. [Ill. Katalog] von J. Sieveking und R. Hackl. 1. Band. Die älteren, nichtitalischen Vasen. Ill. München 1912.*

Glas.

- Eidem, M. Berättelser ur den äldre glasindustriens historia. Ill. Göteborg 1912*.*
Haseloff, A. Die Glasgemälde der Elisabethkirche in Marburg. Ill. Berlin u. a..*
Lehmann, H. Katalog einer Sammlung von alten schweizer Glasgemälden. Ill. München 1912.*
Lehmann, H. Zur Geschichte der Glasmalerei in der Schweiz. Ill. Zürich 1906—12.*

Sten.

- Kjøbenhavn. Foreningen til hovedstadens forskjønnelse. Gravminder. Ill. Kbh. 1912.*

Møbler og andre træarbejder.

- Schmidt, R.* Møbel. Ill. Berlin 1913*.
Schulz, O. «Nya möbler». Ill. Göteborg 1913*.
Stockholm. Nordiska museet. Möbler. Tekst af G. Upmark. Ill. Sthm. 1913*.

Metalarbejder.

- Frauberger, H.* N. R. Fränkels Uhrensammlung. Ill. Düsseldorf 1913*.
Olrik, J. Gamle jernovne fra tiden 1550—1800. S.-a. Ill. Kbh. 1912*.

Forskjellig.

- Krais, P.* (utg.) Gewerbliche Materialkunde. 1—2. Ill. Stuttgart 1910—12*.
Heide, F. Sommerfugleatlas. Kbh. 1913*.

Fortegnelse over Kunst- og haandverkskolens og Kunstindustrimuseets tidsskrifter.

(De sidst utkomne nr. findes utlagt i tidsskrifthylden paa læsesalen.

* betegner at tidsskriftet holdes av Kunstindustrimuseet.)

Amtliche Berichte aus den kgl. preussischen Kunstsammlungen*.	Deutsche Bau-Zeitung.
Architekten (dansk)*.	Ex-libris*.
Archiv für Buchgewerbe*.	Fataburen.
Archiv für Kunstgeschichte.	Fornvennen*.
Arkitekten (finsk)*.	Fra arkiv og museum*.
Arkitektur (svensk)*.	Die graphischen Künste.
Arkitektur og dekorativ kunst (norsk).	Konst*.
Art et décoration*.	Die Kunst*.
L'art décoratif.	Kunstchronik.
L'art flamand et hollandais.	Der Kunstmar. t.
Les arts.	Kunst og Kultur.
Bokbindernes blad*.	Kunst und Kunsthandwerk.
Le bulletin de l'art.	Kunst und Künstler*.
The Burlington magazine for connoisseurs.	Mitteilungen der Galerie Helbing, München.
Der Cicerone*.	Mitteilungen des Erzherzog Rainer Museums. Zeitschrift des Verbandes østerr. Kunstgewerbemuseen*.

Museum of fine arts bulletin, Boston*.	The studio.
Museumskunde*.	Svenska slöjdföreningens tid- skrift*.
Nordisk trykkeritidende*.	Teknisk ukeblad.
Norsk tidsskrift for haandverk og industri.	Tidsskrift for industri.
La revue de l'art ancienne et moderne.	Zeitschrift des nordböhmischen Gewerbemuseums*.
Stickerei-Zeitung und Spitzen- Revue*.	Zeitschrift für bildende Kunst. Zeitschrift für Bücherfreunde*.
